

РОЛЬ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ

*Штеня Альона, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Хіля Анна, кандидат педагогічних наук
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

THE ROLE OF TEACHER ASSISTANT IN AN INCLUSIVE EDUCATIONAL INSTITUTION

*Shten Aljona, master's student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. Питання ролі асистента вчителя розкривається у статті через його основні функції та рольові моделі для кожної групи учасників освітнього процесу. Окремо, ми звернули увагу на компетентності, якими має володіти асистент для ефективної роботи в інклюзивному середовищі. А також коротко охарактеризували що саме у процесі адаптації та включення дитини з інвалідністю має здійснювати асистент вчителя.

Ключові слова: інклюзивна освіта, діти з інвалідністю, асистент вчителя, функції асистента вчителя

Abstract. The question of the role of teacher assistant is disclosed in the article because of its main functions and role models for each group of participants in the educational process. We noticed a competence that should have an assistant to work effectively in an inclusive environment. Briefly described what the teacher's assistant should do in the process of adaptation and inclusion of a child with disability.

Keywords: inclusive education, children with disabilities, teacher assistant, teacher assistant functions

Головною умовою успішного розвитку дітей з особливими освітніми проблемами, на нашу думку, є створення комфортних та сприятливих умов в навчальному процесі та шкільному середовищі. Саме тому, на державному рівні, з метою реалізації права таких дітей на освіту було введено посаду асистента вчителя. Саме асистент вчителя є посередником між дітьми в класі та дорослими, які здійснюють навчальний процес.

Так, асистент вчителя має, у співпраці з іншими фахівцями (соціальним педагогом, психологом, логопедом, дефектологом), виявити проблеми в шкільному житті дитини з особливими освітніми проблемами [6]. Окрім того, в результаті обговорення визначитися із шляхами вирішення виявлених проблем для покращення умов перебування дитини з інвалідністю в шкільному середовищі. На нашу думку для ефективного виконання покладених на фахівця завдань, він має володіти наступними компетенціями: здатність до ефективної

комунікації; увага, спокій, терпіння, гнучкість та адаптивність – емоційна стабільність тощо. Все це є не лише необхідністю, але й обов'язковою умовою для ефективної роботи асистента, оскільки він має виконувати важливу соціальну роль для дитини – «друг / наставник»; для батьків – «консультант»; а також бути членом команди професіоналів, які мають створити максимально комфортні та ефективні умови для розвитку дитини.

Роль асистента вчителя в роботі інклюзивного класу є надзвичайно важливою і полягає у наданні допомоги вчителю та дітям, його щирий інтерес до особистості дитини, яку він супроводжує допоможе забезпечити:

- розширення навчальних можливостей дитини;
- індивідуалізований підхід до навчання;
- проведення спостережень відповідно до вимог вчителя;
- кращий моніторинг та оцінку прогресу у навчанні та розвитку дитини;
- моделювання безпечної практики роботи та реагування на непередбачувані ситуації в міру їх виникнення [3].

Відповідно до законодавства асистент вчителя має забезпечити соціально-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами, тобто: разом із вчителем класу виконує навчальні, виховні, соціально-адаптаційні заходи, запроваджуючи ефективні форми їх проведення, допомагає дитині у виконанні навчальних завдань, залучає учня до різних видів навчальної діяльності; у складі групи фахівців приймає участь у розробленні та виконанні індивідуальної програми розвитку дитини; адаптує навчальні матеріали з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами. Окрім того, він має зреалізовувати на практиці наступні функції: організаційну; навчально-розвиткову; діагностичну; прогностичну; консультативну [7].

Більш конкретні види діяльності, які можуть виконувати асистенти педагога, допомагаючи вчителю у процесі викладання, можуть включати в себе:

- організацію екскурсій;
- читання книжок;
- допомогу в виконанні навчальних завдань розроблених вчителем тощо [2].

Основне у роботі асистента вчителя, на нашу думку, виявити потреби дитини з інвалідністю під час її адаптації у шкільному середовищі, коригуванні та модифікації навчального матеріалу відповідно до можливостей дитини, що дозволить покращити успішність не лише дитина з інвалідністю, а також опосередковано впливатиме на ціннісну систему інших учнів класу. Група фахівців на чолі з вчителем мають допомагати адаптуватися дітям в шкільному середовищі і,

хоча вчителі, асистенти та інші фахівці виконують різні ролі, але їхньою спільною метою є покращення навчального процесу, а також підготовка дитини з особливими освітніми потребами до більш дорослого та самостійного життя.

Список використаних джерел:

1. Колосова О.В. Соціальна адаптація дітей з синдромом Дауна // Молодий вчений – №5.1 (57.1) травень 2018. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/ua/specvipusk>. - Назва з екрану.
2. Лазаренко Н.І. Формування в дітей з функціональними обмеженнями індивідуальної системи знань сенсожиттєвого характеру засобами арт-терапії / Н.І. Лазаренко, А.В. Хіля, А.М. Коломієць // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови, 2017. – Вип. 13. – С. 124–156.
3. Луценко І. В. Роль асистента вчителя в організації навчально-виховного процесу у класі з інклюзивним навчанням / І. В. Луценко // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. - 2013. - Вип. 4(1). - С. 234-243. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4\(1\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4(1)_30). – Назва з екрану.
4. Любчак Л.В. Підготовка майбутнього педагога до реалізації принципів педагогіки партнерства / Л.В. Любчак, Л.П.Дабіжа / Закордонна колективна монографія, яка видана європейським видавництвом «Izdevnieciba «Baltija Publishing» (м. Рига, Латвія), 2018.
5. Любчак Л.В., Томаш Кук. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до подолання труднощів у спілкуванні з учнями // Молодий вчений. – № 5.2 (57.2). – Херсон, 2018. – С.111-117.
6. Хіля, А.В. Виховання у дітей з функціональними обмеженнями ціннісного ставлення до життя засобами арт-терапії [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Хіля Анна Вікторівна ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. - Вінниця, 2017. - 339 с.
7. Хіля, А.В. Арт-терапія в системі засобів виховання ціннісного ставлення до життя в дітей та молоді з функціональними обмеженнями : метод. матер. : Ч. 1. – Вінниця, 2017. – 252 с.